

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 223/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, Rožňavská 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 45 C 229/2010 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 45 C 229/2010 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou 29. novembra 2010 na okresnom súde domáhala vyslovenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou zo strany zamestnávateľa a náhrady mzdy. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla podrobný chronologický popis priebehu napadnutého konania, ktoré prebiehalo na všetkých stupňoch sústavy všeobecných súdov, s vymedzením časových úsekov, v ktorých vzhládala nečinnosť okresného súdu.

2.1 Podľa názoru sťažovateľky „... predmet konania nebol síce skutkovo úplne jednoduchý a vyžadoval si nie úplne triviálne dokazovanie, ktoré však nemožno označiť ani za mimoriadne náročné. Náročnosť dokazovania však nebol príčinou neprimeranej dĺžky konania, keďže najnáročnejšiu časť dokazovania súd dokázal ukončiť prakticky do jedného roka od podania žaloby. V tejto fáze konania však súd zlyhal pri samotnom právnom posúdení, ktoré bolo povrchné a viedlo k zrušeniu prvého rozsudku odvolacím súdom...

... Prvostupňové konanie po zrušení prvého rozsudku však už bolo postihnuté prietahmi, napriek tomu, že dokazovanie malo už iba doplňujúci charakter. Doplňujúce prvostupňové konanie tak trvalo dvakrát tak dlho ako prvotné konanie. Ešte výraznejšie prietahy nastali v štádiu rozhodovania o trovách konania, napriek tomu, že ide o skutkovo aj právne triviálne rozhodovanie...

... Bez významu nie je ani skutočnosť, že sťažovateľka sa žalobou domáhala vyslovenia neplatnosti a náhrady mzdy. Predmetom konania teda boli prostriedky na živobytie sťažovateľky, čo je predmet konania, ktorý podľa judikatúry ESEP vyžaduje výnimočnú rýchlosť konania...“.

2. Sťažovateľka uviedla, že okresný súd v napadnutom konaní naposledy rozhodol 16. septembra 2019 o nároku na náhradu trov konania (uznesenie č. k. 45 C 229/2010-521 nadobudlo právoplatnosť 23. októbra 2019, pozn.) a následne 31. januára 2020

o výške trov konania (uznesenie č. k. 45 C 229/2010-527, pozn.). Proti uzneseniu č. k. 45 C 229/2010-527 z 31. januára 2020 o výške trov konania, ktorým okresný súd uložil žalobkyni povinnosť uhradiť žalovanému náhradu trov konania v sume 10 353,28 €, podala sťažovateľka 14. februára 2020 sťažnosť, o ktorej dosiaľ okresný súd nerozhodol, v čom vidí sťažovateľka ďalšiu nečinnosť okresného súdu v trvaní 3 mesiacov.

3. Na základe skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 v konaní na okresnom súde vedenom pod sp. zn. 45 C 229/2010 porušené boli a prikáže okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Súčasne sa sťažovateľka domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 10 000 € a náhrady trov konania.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

4. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 56 ods.2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

12. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

13. Napadnuté konanie s ohľadom na jeho predmet je sporom pracovnoprávnym, (žalobou uplatnený nárok zamestnankyne na náhradu mzdy) a patrí v zmysle judikatúry EŠLP medzi tzv. prednostné konania, ku ktorému má vo veci konajúci súd pristupovať s osobitnou starostlivosťou a rýchlou.

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti, obsahu súdneho spisu a preverení skutočností relevantných pre posúdenie vecí ústavný súd zistil, že okresný súd v počiatočnom štádiu napadnutého konania postupoval plynule a vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 45 C 229/2010-281 zo 7. decembra 2011, ktorým žalobu žalobkyne zamietol a zaviazal ju k náhrade trov konania. Následne o odvolaní žalobkyne rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 14 Co 96/2012-307 z 26. marca 2013, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 45 C 229/2010-281 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd po vrátení vecí odvolacím súdom opätovne vo veci konal a rozhodol rozsudkom č. k. 45 C 229/2010-464 z 12. januára 2015 tak, že žalobu znovu zamietol. Na základe odvolania žalobkyne krajský súd rozsudkom č. k. 14 Co 120/2015-502 z 26. septembra 2017 rozsudok okresného súdu č. k. 45C 229/2010-464 potvrdil a žalovanému voči žalobkyni priznal v plnom rozsahu nárok na náhradu odvolacieho konania. Žalobkyňou podané dovolanie Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 3 Cdo 63/2018-518 z 30. apríla 2019 odmietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania; uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 21. júna 2019.

14.1 Označenie jednotlivých časových úsekov, ktoré sťažovateľka považuje za obdobie nečinnosti okresného súdu, resp. nadriadených súdov rozhodujúcich o ňou podaných opravných prostriedkoch v priebehu celého napadnutého konania, ústavný súd nepovažoval za podstatné vyhodnotiť, keďže v čase podania ústavnej sťažnosti bolo

napadnuté konanie v merite veci právoplatne skončené (rozsudok okresného súdu č. k. 45 C 229/2010-464 z 12. januára 2015 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co 120/2015-502 z 26. septembra 2017 nadobudol právoplatnosť 14. novembra 2017, pozn.).

14.2 Ústavný súd konštatuje, že celková dĺžka napadnutého konania z ústavnoprávneho hľadiska nenapĺňala požiadavku dosiahnutia súdneho rozhodnutia v primeranej lehote, avšak zároveň je nevyhnutné zdôrazniť tú skutočnosť, že sťažovateľka mala dostatočný časový priestor domáhať sa ochrany svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru oveľa skôr, v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“ t. j. bdelym patrí právo.

14.3 Preverení aktuálneho stavu napadnutého konania ústavný súd uzatvára, že v konkrétnom prípade sťažovateľky prichádza do úvahy v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti výlučne posúdenie postupu okresného súdu pri rozhodovaní o výške trov konania, čím zároveň vymedzil predmet svojho prieskumu.

15. Podľa § 262 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1. júla 2016 prebieha rozhodovanie o trovách konania, na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, v dvoch fázach, a to tak, že najskôr sudca v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodne o nároku na náhradu trov konania, a po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne o výške náhrady trov konania súdny úradník samostatným rozhodnutím.

15.1 V napadnutom konaní bola tzv. „prvá fáza“ rozhodovania o náhrade trov ukončená vydaním uznesenia okresného súdu o náhrade trov konania č. k. 45 C 229/2010-521 zo 16. septembra 2019. Následne okresný súd rozhodol o výške trov konania uznesením č. k. 45 C 229/2010-527 z 31. januára 2020, proti ktorému podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej dosiaľ okresný súd nerozhodol.

15.2 Časový úsek od 16. septembra 2019 do 31. januára 2020 (obdobie 4 mesiacov) ústavný súd nevyhodnotil ako nečinnosť okresného súdu, ktorá by svojou intenzitou dosahovala ústavný rozmer. Obdobne aj posúdenie časového úseku od 14. februára 2020, keď sťažovateľka podala sťažnosť proti uzneseniu o výške trov konania do momentu podania ústavnej sťažnosti 20. apríla 2020, nedáva ústavnému súdu ani potenciálnu možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľkou označených práv (bod 1 tohto rozhodnutia).

16. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08).

17. V tejto súvislosti ústavný súd, prihliadajúc na judikatúru ESĽP, konkrétne na jeho rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11), ktorým ESĽP okrem iného konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa teda aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote, považuje za preukázané, že postup okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 45 C 229/2010 sa do času podania ústavnej sťažnosti nevyznačuje takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo, čo sa týka ich intenzity, možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

18. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou v okolnostiach danej veci preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Nad rámec veci ústavný súd nemohol opomenúť ani tú skutočnosť, že sťažovateľkou predložené plnomocenstvo na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom zo 17. apríla 2020 udelené advokátovi Mgr. Vladimírovi Šárnikovi nie je sťažovateľkou podpísané.

20. Ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a w) zákona o ústavnom súde odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať

navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil (§ 56 ods. zákona o ústavnom súde).

20.1 Keďže ústavný súd v prípravnej fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zistil, že sú dané dôvody pre jej odmietnutie z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (bod 15.2 tohto rozhodnutia), nevzhladol potrebu vyzývať sťažovateľku na odstránenie nedostatkov ňou predloženého plnomocenstva.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu